

UDK: 004.738.5:339
Biblid 1451-3188, 14 (2015)
Год XIII, бр. 51, стр. 206–217
Изворни научни рад

др Сања Јелисавић ТРОШИЋ
др Ана ЈОВИЋ-ЛАЗИЋ¹

МЕМОРАНДУМ О РАЗУМЕВАЊУ О ПРОДАЈИ ФАЛСИФИКОВАНЕ РОБЕ ПРЕКО ИНТЕРНЕТА

ABSTRACT

Since the Internet is very dynamic offenders constantly find a new ways to sell counterfeit goods, so it's very difficult for the legislator to regulate all this. This is why the European Union has come to an agreement between the responsible parties on the Internet and owners of intellectual property rights, under the auspices of the European Commission and as a result has developed a Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet. The Memorandum was drawn up with the aim to establish rules to combat the sale of counterfeit goods over the Internet. The cooperation of all participants in online shopping in the cases of report counterfeit goods is the most efficient way to withdraw it from the market and minimize the damage. This Memorandum promote cooperation between all participants in the sale and purchase via the Internet, in order to prevent forgery and sale and provide concrete measures, procedures and preventive procedures to take it to the best and most efficient way to solve and prevent such occurrences in the future. In Serbia there is ongoing process of transferring European achievements in the legal system, especially in the course of harmonization of legal provisions in the field of the Internet.

Key words: Memorandum, sale, Internet, Serbia, EU, counterfeit goods.

¹ Институт за међународну политику и привреду, Београд. Е-маил: sanja@diplomacy.bg.ac.rs, anajovic@diplomacy.bg.ac.rs. Рад представља део научног пројекта Института за међународну политику и привреду: „Србија у савременим међународним односима – стратешки правци развоја и учвршћивања положаја Србије у међународним интегративним процесима – спољнополитички, међународни економски, правни и безбедносни аспекти”, финансираног од стране Министарства, просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије (евиденциони број: 179029).

1) СВРХА

Развој електронске трговине нуди могућност већег избора и лакшег приступа унутрашњем тржишту потрошачима из Европске уније. Највећи број електронске трговине која се одвија на великим интернет платформама је легитимна. Међутим ове интернет платформе могу бити злоупотребљене за дистрибуцију фалсификоване робе. Продаја фалсификованих производа преко интернета је штетна за све легитимне актере: интернет платформе, власнике интелектуалне својине, потрошаче и друштво у целини. Сврха Меморандума о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета (у даљем тексту Меморандум) је да успостави кодекс праксе у борби против продаје фалсификоване робе преко Интернета. Сврха Меморандума је и да се унапреди сарадња између потписника посебно у вези процедура те борбе. Меморандум такође представља пример за друге заинтересоване стране које нису потписнице на који начин могу да сузбију продају фалсификоване робе путем Интернета. Готово све производе је могуће фалсификовати, од одеће и обуће, преко лекова и електронских апарата. На Интернету је могуће понудити и продати фалсификат тако што се створи привид да се ради о званичној интернет презентацији и интернет (*on-line*) продавници чиме се купци доводе у заблуду да купују оригинале. Осим тога пирати користе и посредничке интернет платформе и лажне корисничке налоге на друштвеним мрежама. Кривотворење на Интернету је веома динамична појава, стално подложна променама и прилагођава се свим новим пословним моделима. Особе и предузећа који се баве кривотворењем постају све више софистицирани и веома брзо реагују на борбу против њихове робе стварајући стално нове начине продаје фалсификата крајњем кориснику. Због свега тога сузбијање фалсификата је веома тежак посао, посебно када су у питању фалсификати који се продају на Интернету. Пракса је показала да је међусобна сарадња учесника у тој борби много боља него покретање парнице на суду, која нити повећава ефикасност тржишта нити подстиче поверење потрошача. Меморандум промовише уливање поверења у интернет тржиште нудећи детаљне мере у борби против кривотворене робе на Интернету као и унапређење заштите потрошача који ненамерно купи фалсификат. Европска комисија је у својим саопштењима нагласила значај добровољног и заједничког приступа свих учесника у борби против кривотворења, а пре свега власника интелектуалне својине, интернет платформи, велепродаје, малопродаје, струковних удружења и потрошача.² Још и пре настанка

² COM(2009) 467final of 11.9.2009: enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market; COM(2011) 287final of 24.5.2011: a single market for intellectual property

Меморандума власници интелектуалне својине и интернет платформи су предузимали акције у борби против кривотворене робе на Интернету. Као наставак тежњи за сарадњом на овом пољу Комисија је покренула дијалог заинтересованих страна о интернет продаји кривотворене робе, што је довело до Меморандума који је укључио 33 компаније и трговинска удружења са покривеношћу 39 различитих интернет сајтова.³

II) МЕРЕ ЕУ

Меморандум о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета, усвојен је у Бриселу 4. маја 2011, Европска комисија, може се наћи на веб сајту Европске комисије.⁴ Извештај Комисије Европском парламенту и Савету о функционисању Меморандума о разумевању о продаји фалсификоване робе путем Интернета, усвојен 18. априла 2013. године, Европска комисија, Савет, Европски парламент.⁵ Саопштење Комисије од 24. 5. 2011. године Европском парламенту, Савету, Европском економском и социјалном комитету и Комитету региона – јединствено тржиште за интелектуалну својину – јачање креативности и иновација да би се обезбедио привредни раст, високо квалитетни послови и производи и услуге прве класе у Европи.⁶ Саопштење Комисије од 11. 9. 2009. године Европском парламенту, Савету, Европском економском и социјалном комитету – Унапређење спровођења права интелектуалне својине на унутрашњем тржишту.⁷ Резолуција Савета од 1. марта 2010. године о

rights – Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europe.

³ “Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, COM/2013/209/final, Brussels, 18. April 2013, European Commission, Council, European Parliament, p. 5.

⁴ “Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, 4. May 2011, Brussels, p. 8. Интернет, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/memoranda/index_en.htm, 11/08/2014.

⁵ “Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op. cit., p. 21.

⁶ “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – A Single Market for Intellectual Property Rights – Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europe” – COM(2011) 287 of 24.5.2011, Brussels.

⁷ “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee - Enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market”, COM(2009) 467final of 11.9.2009, Brussels.

спровођењу права интелектуалне својине на унутрашњем тржишту, може се наћи у Службеном гласнику Европске уније.⁸ Резолуција Европског парламента од 22. септембра 2010. године о спровођењу права интелектуалне својине на унутрашњем тржишту.⁹

III) САДРЖАЈ

Продаја фалсификоване робе преко Интернета представља велики ризик за потрошаче да купе лош и потенцијално опасни производ. Опасност за власнике интелектуалне својине представља продаја фалсификата њихових брендираних производа, јер долази до губитка прихода и опадања репутације бренда. Штета коју фалсификовани производи наносе интернет платформама се види у томе што оне губе могућност да буду сигурна места за куповину и продају легитимних производа. Овај Меморандум се тиче фалсификоване и пиратске робе. Меморандум је ограничен на сваку потписницу у мери у којој пружа услуге у земљама чланицама Европске уније и Европског економског простора. Он није правно обавезујући и не може ни сада ни у будућности створити никакве уговорне нити предуговорне обавезе по било ком закону или правном систему. Потписнице Меморандума су водеће платформе за електронску трговину, као и главне брендове у области робе широке потрошње, електронике, моде, луксузне робе, спортске опреме, филма, софтвера, играчака и игара, који обављају своје пословање на регионалном и глобалном нивоу.¹⁰ Меморандум је договорен у доброј вољи између потписница као фер и

⁸ “Council Resolution of 1 March 2010 on the enforcement of intellectual property rights in the internal market”, OJ C56 of 6.3.2010.

⁹ “European Parliament Resolution of 22 September 2010 on enforcement of intellectual property rights in the internal market”. Интернет: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2010-0340>.

¹⁰ Потписнице Меморандума су: the Adidas group, AIM (European Brands Association), the Allianz Deutscher Produzenten – Film & Fernsehen e.V., the Amer Sports group, the Anti-Counterfeiting Group (ACG), Amazon, the International Bureau of Societies Managing Recording and Mechanical Reproduction Rights (BIEM), Burberry, Business Action to Stop Counterfeiting and Piracy (BASCAP), eBay, the European Textile and Clothing Confederation (EURATEX), the Federation of Sports and Play Associations (FSPA), the Federazione Moda Italia, the Federation of the European Sporting Goods Industry (FESI), Gant AB, the Bundesverband der Schuhindustrie e.V., the Interactive Software Federation (ISFE), the International Video Federation (IVF), the Italian Association of Foreign Trade (AICE), Lacoste, the Lego group, the LVMH group, Mattel Inc, Microsoft, the MIH group, the Motion Picture Association (MPA) EMEA, Nike, Nokia, Price-Minister — Rakuten group, Procter & Gamble, Richemont, the Swedish Anti-Counterfeiting Group (SACG) and Unilever. Цитирано према:

поштено представљање њихових намера. Потписнице признају да трговинска удружења која су потписале Меморандум не могу њиме везати своје чланове, али се и обавезују да ће их о истом информисати и подстицати поштовање његових принципа. Потписнице Меморандума се слажу да примарна одговорност за заштиту и спровођење права интелектуалне својине остаје власницима права, а да је примарна одговорност интернет платформи да се омогући безбедно *'on-line'* окружење за потрошаче. Према томе циљ потписница Меморандума је да сарађују у борби против продаје кривотворене робе преко Интернета. Да би се ефикасније решио проблем продаје фалсификоване робе преко Интернета успостављен је низ принципа који ће се примењивати у случају понуде кривотворене робе на Интернету. Основна намера је да ће поштовање ових принципа донети као резултат сигурније *'on-line'* окружење за све учеснике.¹¹ Меморандум промовише стратегију засновану на три линије одбране. Ове линије одбране би требало да спрече појављивање илегалних понуда на мрежи, ако се то ипак деси да се уклоне са мреже што је то брже могуће, а у сваком случају довољно брзо да се спречи даље одвијање трансакција. Ове мере све раде истовремено и у реалном времену.¹² У духу међусобне сарадње и помоћи у борби против продаје фалсификоване робе преко Интернета, потписнице Меморандума су се обавезале да једне против других неће покретати никакву нову парницу у вези са питањима која су обухваћена овим Меморандумом. Власници права интелектуалне својине треба да имају могућност да обавесте одговорна лица са интернет платформе на којој се продаје роба да се код њих појавила понуда фалсификата и пиратерије и да би требало да предузму одређене мере против продаваца. Интернет платформе би требале да ову информацију искористе и као део проактивних и превентивних мера заштите.¹³ *'Обавестити и уклонити'* је процедура коју предузимају одговорна лица са интернет платформе (*online host*) као реакцију на судски налог или тврдње да је садржај противзаконит.¹⁴ У складу да добијеним обавештењем (*notice*) са интернет презентације се уклања одговарајући садржај. Ова процедура се примењује широко код кршења

“Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, COM/2013/209/final, Brussels, 18. April 2013, European Commission, Council, European Parliament, p. 4.

¹¹ “Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op. cit., p. 2.

¹² “Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op.cit., p. 6.

¹³ “Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op.cit., p. 3.

¹⁴ “Notice and Take-down Procedures” у преводу значи процедура за обавештавање и уклањање.

ауторских права, клевете и код појаве других нелегалних садржаја. У законима ЕУ и САД обавештење и уклањање има мандат као део са ограниченом одговорношћу или тзв. *сигурна лука* која је резервисана за одговорна лица са интернет платформе.¹⁵ Као услов за ограничену одговорност интернет платформа мора брзо да уклони или онемогући приступ садржајима када су обавештени о наводној незаконитости.¹⁶ Интернет платформе овим Меморандумом преузимају обавезу да понуде ефикасан и ефективан систем обавештења и уклањања фалсификоване робе на Интернету, који ће бити јасан и једноставан за употребу. Власници права на интелектуалну својину се обавезују да предузму комерцијално разумне и доступне кораке ка обавештавању интернет платформи о присутној понуди кривотворене робе. Интернет платформе и власници права на интелектуалну својину овим Меморандумом се обавезују на сарадњу у циљу минимизирања потенцијалних последица за продавца у случају погрешних обавештења.¹⁷ Власници права на интелектуалну својину се обавезују да ограниче своја обавештења о фалсификованој роби на обавештења о роби на коју они имају релевантна права. Интернет платформе се обавезују да, ефикасно и без непотребног одлагања, реагују на обавештења о понудама фалсификоване робе тако што ће обезбедити њихово брзо уклањање и предузети мере одвраћања према таквим продавацама. Такође и продавци треба да буду обавештени о уклањању понуђене робе.¹⁸ Власници права на интелектуалну својину треба да предузму све могуће мере како би се што ефикасније борили против фалсификовања на самом извору, месту производње и почетне дистрибуције робе. Осим тога они би требало да активно прате и надгледају понуду робе на интернет сајтовима, а са циљем проналаска фалсификата и обавештавања о истим. Овим Меморандумом власници права на интелектуалну својину се обавезују да ће информисати власнике интернет платформи о могућим појавама фалсификата и пре него што се они појаве на Интернету. То се посебно односи на најновију робу која тек излази из продаје, ону која има већу тржишну вредност и производе који су једноставни за фалсификовање. Као проактивна и превентивна мера се подразумева и слање листе кључних речи за претрагу

¹⁵ Видети: *Digital Millennium Copyright Act 1998 and the Electronic Commerce Directive 2000*. Сигурна лука је одредба или правило које специфицира да ће се за одређено понашање сматрати да не крши наведено правило.

¹⁶ OECD, *The Role of Internet Intermediaries in Advancing Public Policy Objectives*, OECD Publishing, 2011. p. 144.

¹⁷ “Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op.cit., p. 3.

¹⁸ Ibid, p. 4.

које користе продавци за продају очигледно кривотворене робе.¹⁹ Као део превентивних мера на које су се обавезали власници интернет платформи налази се пре свега обавеза да од продавца захтевају контакт информацију и да верификују исту да би се са сигурношћу утврдио идентитет продавца. Осим тога раде на проактивној идентификацији и спречавању продаје фалсификоване робе, посебно спречавању да та роба буде понуђена и продата преко њихових сервиса.²⁰ Сарадња и размена информација између свих учесника у куповини путем Интернета довешће до одговарајућих реакција и омогућити смањивање и спречавање продаје фалсификата и пиратерије. То је најефикаснији начин да се фалсификована роба повуче из продаје и минимализује штета. Што се тиче самих потрошача, они такође могу бити активни партнери у борби против пиратерије. Наравно под условом да су им обезбеђене одговарајуће могућности за идентификацију и пријављивање оних који крше права интелектуалне својине. То се пре свега односи на одговорна лица са интернет сајтова који требају да обезбеде поверење потрошача како би се купопродаја обавила на обострано задовољство. То се односи и на правило да ако се у незнању купи фалсификат купци немају обавезу његовог враћања. Овим Меморандумом се подстиче сарадња свих учесника у трговини путем Интернета а у циљу спречавања продаје фалсификата и предлажу конкретне мере, процедуре и превентивни поступци да се то на најбољи и најефикаснији начин реши и спрече такве појаве и у будућности. Сарадња интернет платформи и власника интелектуалне својине је неопходна и у случајевима откривања оних који више пута крше права интелектуалне својине, посебно када су у питању производи велике вредности, опасни производи, фалсификати који се нуде на продају пре званичног пуштања оригинала и очигледни фалсификати. Интернет платформе у случајевима повратника кривичних дела могу да спрече пререгистрацију или да заувек уклоне налог продавца фалсификованих производа. Потписнице Меморандума ће сарађивати и пружати подршку и помоћ органима реда како би се у борби против продаје фалсификата, посебно у истрази продаје истих, омогућило спровођење закона. Потписивање Меморандума о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета праћено је периодом процене током кога се стране потписнице састају под покровитељством Европске комисије да би се анализирао напредак, функционисање и његова имплементација. Било која страна потписница може било када да оконча своје учешће у овом меморандуму једноставним достављањем обавештења осталим потписницама и Европској комисији. Поред тога, свака страна потписница

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Ibid, p. 5.

може у било ком тренутку да захтева од Европске комисије сазивање пленарне седнице уколико сматра да друга потписница не поштује принципе утврђене Меморандумом. Потписнице, након консултације са Европском комисијом, могу одлучити да траже од прекршиоца повлачење из Меморандума. Овај меморандум се односи само на потписнице, али је отворен и за приступ нових потписница. При томе се свака нова потписница обавезује да, у року од 12 месеци од потписивања, неће покретати никакав нови поступак против било које друге потписнице када је реч о питањима која су обухваћена овим меморандумом. Свака потписница сме да на својој интернет презентацији или у било ком комерцијалном виду или начину комуникације, видно истакне да је потписница Меморандума.²¹ Извештај Комисије Европском парламенту и Савету о функционисању Меморандума о разумевању о продаји фалсификоване робе путем Интернета, усвојен 18. априла 2013. године (у даљем тексту Извештај), показује да приступ који је усвојен овим меморандумом даје резултате. Извештај закључује да Меморандум треба продужити своје важење на наредне две године, као и да чланство треба проширити, али и да власници права интелектуалне својине и одговорних лица са интернет платформи треба стално да буду на опрезу. Комисија планира да у наредном периоду предузме нове акције у борби против кривотворења. Саопштење Комисије од 11. септембра 2009. године закључује да проширење и побољшање сарадње уместо вођења судских парница треба да постане доминантан приступ у данашњем друштву са веома брзим напретком технологије и брзим променама у привредном окружењу.²² Дијалози заинтересованих страна су предложени као начин рада који би могао да доведе до других добровољних споразума, односно предложено је да се воде конструктивни дијалози фокусирани на конкретне проблеме и изводљива практична решења која морају бити реална, уравнотежена, пропорционална и фер за све заинтересоване стране. Такав заједнички и партиципативни приступ се добро уклапа у рад Европске комисије. У контексту овог Меморандума Комисија је преузела нову улогу која подразумева пружање административне и логистичке подршке преговорима. Такође, у случајевима када и где је то потребно, Комисија настоји да очува правичну равнотежу између различитих интереса, а посебно када је реч о заштити легитимних права и очекивања грађана Европске уније.²³ У оваквом виду рада и одвијања дијалога

²¹ Ibid, p. 8.

²² “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee - Enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market”, COM(2009) 467final of 11.9.2009, Brussels.

подршку Комисији дају и Европски парламент и Савет. Потписнице Меморандума су известиле Комисију о резултатима примене и о утицају Меморандума на њихово пословање. Упркос великим напорима све интернет платформе и даље на својим сајтовима имају понуде кривотворене робе. Продавци фалсификата су веома прилагодљиви па стављају своје понуде на увек нови начин тако да их је тешко разликовати од оригиналних. Велики број потписница је инвестирало у развој одговарајућих индикатора (тзв. кључних индикатора пословања - *key performance indicators*) у покушају да измере прогрес, имплементацију и функционисање Меморандума на поуздан и транспарентан начин. На жалост, још увек није могуће генерисати квантитативне податке за процену ефеката Меморандума. Да би пратили трендове у понуди кривотворене робе власници интелектуалне својине су радили систематске тестове куповине, који су донели драгоцене податке. Интернет платформе су приметиле смањење обавештења за уклањање садржаја од стране власника права, што вероватно одговара смањењу броја сумњивих садржаја на сајтовима. Са друге стране, проактивно уклањање сумњивих предмета се скоро удвостручило. Од примене Меморандума дошло је и до пораста блокираних или ограничених налога продаваца након што је утврђено да су послали сумњиве огласе. Утицај Меморандума на стварно присуство фалсификата на сајтовима је према извештајима променљиво, од 40% за поједине артикле до 0% за друге. С обзиром да је заштита брэнда веома скупа различите компаније имају различите приоритете у активној борби против кривотворења.²⁴ Према Извештају о примени Меморандума примећене су значајне инвестиције у кампање подизања свести о штетности фалсификовања. Закључак је да је Меморандум на задовољавајући начин прошао пробни период и да се његово важење продужава са жељом потписница да се два пута годишње састају под окриљем Европске комисије. Предвиђено је да се до краја 2014. године формира заједнички оквир за кључне индикаторе пословања.²⁵

IV) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Меморандум о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета усвојен у Бриселу 4. маја 2011, а ступио на снагу 5. маја 2011. године.

²³ "Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet", *op.cit.*, p. 5.

²⁴ *Ibid*, pp. 14-15.

²⁵ *Ibid*, p. 16.

V) ИЗВОРИ

“Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - A Single Market for Intellectual Property Rights - Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europe”, COM(2011) 287 of 24.5.2011, Brussels, Интернет, http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/ipr_strategy/COM_2011_287_en.pdf.

“Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee - Enhancing the enforcement of intellectual property rights in the internal market”, COM(2009) 467final of 11.9.2009, Brussels, Интернет, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52009DC0467>.

“Council Resolution of 1 March 2010 on the enforcement of intellectual property rights in the internal market”, *Official Journal* C56 of 6.3.2010.

“European Parliament Resolution of 22 September 2010 on enforcement of intellectual property rights in the internal market”, Интернет, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2010-0340>.

“Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, 4. May 2011, Brussels, pp. 8, Интернет, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/memoranda/index_en.htm, 11/08/2014.

“Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, COM/2013/209/final, Brussels, 18. April 2013, European Commission, Council, European Parliament, pp. 21, Интернет, http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.fm?L=en&DosId=202563.

Интернет, <http://ec.europa.eu/>.

VI) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Република Србија је у процесу усвајања европских тековина, а Меморандум о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета је један од низа нових начина борбе против фалсификата. Интернет је новитет у дугој историји куповине и продаје производа. Купопродаја преко Интернета се свакодневно мења и нуди још новије могућности за трговину и плаћања. Зато је веома тешко да законодавство прати све те трендове у трговини преко

Интернета. Куповина и продаја преко Интернета је регулисана у више од десет закона Републике Србије, што такође отежава и компликује заштиту од појаве фалсификата. Осим праћења нове технологије и бржег реаговања законодавца потребно је и ускладити ову регулативу са међународном, а пре свега са регулативном Европске уније. Без обзира на пораст продаје фалсификата путем Интернета у последњих неколико година број надлежних особа у полицијској служби које се баве овом области незаконитих радњи се није повећао. Такође, што се тиче судских органа, они овај вид криминалних активности не узимају за озбиљно, што се види у чињеници да ни једна пресуда до сада није донета. Према томе, приметно је да треба појачати капацитете државе у овој области и координисати активности и појачати сарадњу власника права интелектуалне својине, Регистра националног интернет домена Србије (РНИДС), интернет платформи, Управе царина, МУП-а и других државних органа који се баве фалсификатима. Домаће интернет платформе за продају робе имају у већини дефинисане услове за коришћење. Присутна је и сарадња између одговорних лица са интернет сајтова и власника права на интелектуалну својину и полиције. Интернет платформе из Србије познају и праксу скидања фалсификоване робе из њиховог огласног простора, као и забрану њиховог даљег оглашавања. Према извештају предузећа Лимундо, које се бави продајом путем Интернета, током 2013. године, на њиховој посредничкој платформи, продато је више од 1,4 милиона производа, а пријављено је око 15.000 проблематичних предмета, што чини 0,45% целокупне понуде. Од тога око 1.330 предмета су пријавили сами чланови сајта (око 9%), 895 заступници робних марки, а остатак сама компанија Лимундо. Према статистичким подацима у Србији највише фалсификоване робе која се продаје путем Интернета долази из пограничних градова. Укупан број особа који је купио неки производ путем Интернета у Србији се у 2013. години повећао за 6,9% у односу на претходну годину и сада износи 900.000.²⁶ Највећи број купопродаје кривотворене робе преко Интернета обавља се путем друштвених мрежа, као што је *Facebook*, где је врло тешко открити одговорног починиоца. Такође, *cloud computing* омогућава продавцима на Интернету да потпуно анонимно оглашавају продају, па је најчешће немогуће открити где се налази починилац, али и сервер са кога се шаљу подаци. МУП Србије надлежан је у сузбијању оваквих кривичних дела само уколико се сервер налази у Србији. Неке домаће интернет платформе, које омогућавају продају робе путем Интернета,

²⁶ Сарадњом против продаје фалсификата путем Интернета, Интернет, <http://www.mids.rs/lat/vesti/one/id/4395>, 21/10/2014.

успешно се боре против оваквих појава врло јасним уговорима о могућности оглашавања.²⁷ Закон о електронској трговини, који би требало да донесе правну заштиту у трговини електронским путем, ступио је на снагу 10. јуна 2009. године.²⁸ Иако је Закон, у циљу хармонизације нашег правног система за европским, великим делом следио и пренео решења и директиве Европске уније, у наредне три године, јавила се, по речима предлагача Закона о изменама и допунама Закона, потреба за преиспитивањем и модификовањем неких решења. Закон о изменама и допунама Закона о електронској трговини ступио је на снагу 8. новембра 2013. године.²⁹ Изменама и допунама је, пре свега, извршено прецизирање и брисање неких формулација које стварају конфузију, прецизније се регулише „поље примене” Закона, одговорност пружаоца услуге, отклања се постојећа контрадикција у погледу законских услова пуноважности уговора, унапређује правна заштита и слично.³⁰ Осим тога потребно је још направити измене и у Закону о поштанским услугама, као и у Закону о заштити података о личности. На бази досадашњих искустава потписнице Меморандума из Европске уније се слажу да би било корисно да прошире чланство, које би укључивало нове интернет платформе, дистрибутере, власнике права и трговинска удружења. У циљу ширења најбоље праксе у борби против кривотворења на Интернету потписнице и Европска комисија нуде, интернет платформама и власницима права на интелектуалну својину, помоћ у прилагођавању својих пословних процеса поменутом Меморандуму, без обзира што нису потписнице.³¹ Продаја путем Интернета у Србији расте и заузима све значајније место, па се јавља и све већи ризик од продаје фалсификата и пиратерије. Могућност продаје фалсификоване робе путем Интернета се свакодневно увећава, па је неопходно да и законодавац обрати пажњу на нове видове продаје фалсификата и обухвати их правном регулативом. У ту сврху као пример добре праксе је и ЕУ Меморандум о разумевању о продаји фалсификоване робе преко Интернета.

²⁷ Округли сто о промету кривотворене робе путем Интернета у Србији, <http://www.nids.rs/lat/vesti/okrugli-sto-o-prometu-krivotvorene-robe-putem-interneta-u-srbiji/id/4178>, 21/10/2014.

²⁸ „Закон о електронској трговини“, *Сл. гласник РС*, бр. 41/2009, од 02.06.2009. године.

²⁹ „Закон о изменама и допунама Закона о електронској трговини“, *Сл. гласник РС*, бр. 95/2013, од 31. октобра 2013. године.

³⁰ Интернет: <http://www.personalmag.rs/tag/zakon-o-elektronskoj-trgovini/#sthash.Udlq6ksd.dpuf>.

³¹ “Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods via the Internet”, op.cit., pp. 16-17.